

SOFYA / BULGARİSTAN TURİZM FUARI

TÜROB FUAR SONUÇ RAPORU

Sofya Turizm Fuarı

Bu yıl 34. kez düzenlenen Sofya Holiday&Spa Expo Uluslar arası Turizm Fuarı, toplam 9 salonda, 21.000 metrekarelik bir alanda, 15-17 Şubat 2017 tarihleri arasında gerçekleşmiştir.

Fuar idaresi tarafından yapılan açıklamaya göre, fuara, 20 ülkeden 380 katılımcı ve 20.000 üzerinden ziyaretçi iştirak etmiştir.

Fuarda yer alan uluslar arası katılımcılar arasında Türkiye ve Yunanistan stantları öne çıkmaktadır.

Bu yıl fuarın resmi açılışı, ilk kez Bulgaristan Cumhuriyeti Başbakanı Prof. Ognyan Gerdjikov ve Turizm Bakanı Stella Baltova tarafından yapılmıştır.

Fuar gelecek yıl, 14-16 Şubat 2018 tarihleri arasında, bu yıl olduğu üzere Sofya InterExpo Fuar Merkezinde düzenlenecektir.

Türkiye Standı

Sofya Kültür ve Tanıtma Müşavirliği tarafından koordine edilen 200 metrekare büyüklüğündeki Türkiye standında, fuara, Türk Hava Yolları, TÜROB, Türkiye Sağlık Hizmetleri Seyahat Konseyi (THTDC) seyahat acenteleri ve sektör kuruluşları katılım sağlamıştır.

Fuarın değişik bölümlerinde, pazarın önde gelen Tur Operatörü ve Seyahat Acenteleri stantlarında, ülkemizden özellikle Antalya bölgesinden çok sayıda otelin katılım sağlaması dikkat çekici olmuştur.

Fuarın ilk günü Sofya Büyükelçisi Süleyman Gökçe fuarı ve Türkiye standını ziyaret etmiştir.

TÜROB Standı

Türkiye standı içerisinde yer alan, Birliğimiz standında Ülkemiz ve İstanbul destinasyonuna ait genel bilgiler, rehber ve Birliğimiz üyelerine yönelik tanıtımları içeren materyallerin dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Bulgaristan Hakkında

Karadeniz kıyısında yer alan Bulgaristan, Güneydoğu Avrupa'da Türkiye ile Romanya arasında yer almaktadır. Bulgaristan yaklaşık olarak 110.879 km²'lik bir alana sahiptir.

Nüfus	7.265.000
GSYİH (Milyon \$)	50.446 (2016-IMF)
KBGSYİH (\$)	7.091 (2016-IMF)
Büyüme Oranı (%)	0,3% (2016-IMF)
Yüzölçümü (km ²)	111.002
Başkent	Sofya

Bulgaristan ekonomisi, serbest piyasa şartlarına göre işleyen, dışa açık, özel sektörü orta düzeyde geliştirmiş, az sayıda stratejik devlet işletmesi olan bir ekonomidir. Dünya Bankası, Bulgaristan ekonomisini üst orta gelirli ekonomilerden addetmektedir. Bazı dış değerlendirmelere göre, Bulgaristan ekonomisi 2015 yılında satın alma gücü paritesine göre dünyada 77. sıradadır. Dünya Ekonomik Forumu'nun 2015-2016 Küresel Rekabet Gücü Raporu'nda incelenen 140 ülke içerisinde Bulgaristan 54. sıradadır. Dünya Bankası'nın İş Yapma adlı raporunda Bulgaristan, 189 ülke içerisinde oldukça önlerde olan 38. sırada yer almaktadır.

Bulgaristan'ın 2007 yılında AB'ye üyeliğiyle birlikte ekonomik performansının arttığı görülmektedir. 2004-2007 yılları arasında ortalama GSYİH artışı %6,1 olarak gerçekleşmiştir. Yine aynı dönemde ülkeye giren sermaye ve kredi miktarında önemli artışlar yaşanmıştır. 2008 itibariyle ülkeye giren sermaye miktarı GSYİH'nın %30'una ulaşmıştır. Kişi başına düşen geliri AB ortalamasının üçte biri olan Bulgaristan, önümüzdeki yıllarda muhtemelen en fakir AB üyesi ülke olacaktır. Düşük ücret seviyesine ek olarak, AB üyeliği beraberinde yatırımların artmasına rağmen üretim artışı yavaş seyretmiştir. Buna bağlı olarak Bulgar firmaları AB üyeliği ile artan rekabet ortamında güç kaybına uğramışlardır.

Uluslararası mali krizin 2008 yılının son çeyreği ile 2009 yılının tamamında ekonomi üzerinde ciddi etkileri olmuş, iç ve dış ticaret hacmi azalmış, iç ve dış yatırımlar, konut fiyatları düşmüş, üretim, tüketim, inşaat sektörü daralmıştır. 2009 yılında Bulgaristan ekonomisi %5,5 oranında daralmıştır

2009 yılından beri Bulgaristan ekonomisinin durgunluktan kurtulma süreci yavaş sürmektedir. Euro bölgesindeki hafif toparlanmaya rağmen, Bulgaristan'daki siyasi belirsizlik ve yatırımcı güveninin güçlü olmaması büyümeyi olumsuz etkilemektedir. 2015 yılında %3,6 oranında büyüme kaydedilmiştir

2015 yılı kişi başına düşen geliri (6.843 dolar) ile Bulgaristan 191 ülke arasında 80. Sıradadır. (IMF) verilerine göre 2016 yılında 7.091, 2017 yılında 7.445 dolar olacağı öngörülmektedir. (IMF World Economic Outlook Database October 2016)

Türkiye-Bulgaristan Yatırım İlişkileri

Bulgaristan'da önemli yatırımcı konumunda faal durumda bulunan 55 adet Türk firması mevcut olup, söz konusu firmaların toplam yatırım tutarı 2,2 milyar ABD Dolarına yakın bir seviyededir. Türk firmaları tarafından, 10 000 den fazla kişi istihdam edilmektedir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Bulgaristan'da mesai saatleri; sabah 8.00 – 9.00'dan öğleden sonra 17.30'a kadardır. Genelde bir saatlik yemek arası verilmektedir. Haftada ortalama 40 saat çalışılan ülkede Cumartesi ve Pazar resmi tatil günleridir.

Resmi Tatiller

1 Ocak	Yeni Yıl Tatili
3 Mart	Özgürlük Günü
1-2 Mayıs	İşçi Bayramı
24 Mayıs	Slav Dili Günü
25-26 Aralık	Noel Tatili

Bulgaristan'da Turizm

Turizm, Bulgaristan ekonomisinde öncelikli sektörlerin başında yer almaktadır. Dağ turizmi ve kış turizminin yanı sıra Karadeniz kıyılarında deniz turizmine imkan veren tesisler mevcuttur.

Karadeniz kıyılarında otel, pansiyon ve villa inşaatının yanı sıra kanalizasyon sistemi iyileştirme projeleri ve turların "charter" uçuşlarına uygun havaalanı inşaatları devam etmektedir. Söz konusu çalışmalar özellikle Lozenets, Ahtopol, Sinemorets ve Tsarevo bölgelerinde gözlenmektedir.

Turizm alanında başlıca yabancı yatırımlar

CSN TOURISTIC AG (Almanya)

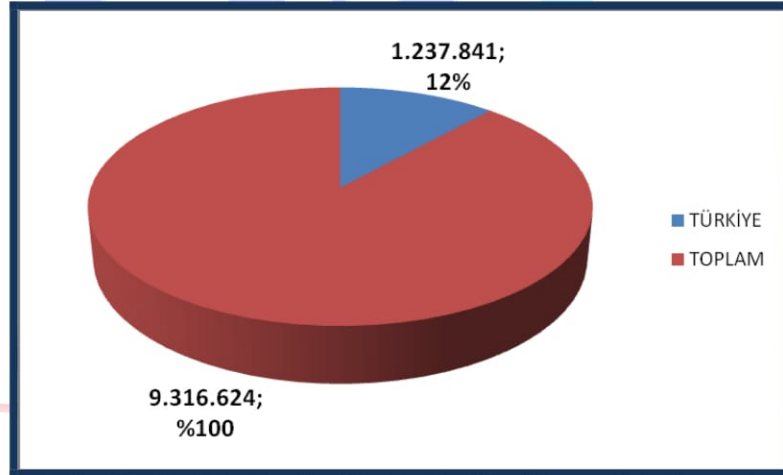
PRINCESS GROUP (Türkiye)

HILTON INTERNATIONAL (ABD)

Bulgaristan'ı, 2015 yılında toplam 9.316.624 uluslararası turist ziyaret etmiş olup, bu rakamın 5,24 milyonunu AB ülkeleri vatandaşları oluşturmaktadır.

Bulgaristan'ın uluslararası turizm geliri ise 2015 yılında 6,182 milyar Leva (yaklaşık 3 milyar Euro) olarak ölçülmüştür.

Türkiye'den Bulgaristan'a giden turist sayısı ise 2015 yılında, 1.237.841 olarak kaydedilmiştir.

Bulgaristan'dan yurt dışına yapılan seyahatler incelendiğinde ise 2015 yılında toplam 4.632.466 Bulgar turist ülkeleri dışına seyahat gerçekleştirmiştir.

Bu rakamın 2.559.675'i AB üyesi ülkeleri kapsamakta olup, 1'er milyonu aşan Bulgar turist sayıları ile Türkiye ve Yunanistan ilk iki destinasyon olarak öne çıkmaktadır.

Bulgaristan'da toplam 322.465 yatak kapasiteli 3.202 konaklama tesis bulunmaktadır.

Bulgar Turist Profili

Ortalama Tatil Süresi	7 gün
Hedef Kitle Yaş Grubu	25-64 yaş grubu
Karar Alma Süresi	Ocak-Mayıs
Rezervasyon Yaptırma Süresi	Mart-Mayıs
Tercih Ettikleri Rezervasyon Türü	Tur operatörü % 80 ve diğer % 20
Tercih Ettikleri Konaklama Türü	Arkadaş ve akraba evlerini, kiralık evleri ve genellikle 3-4 yıldızlı oteller ile paket programlar tercih edilmektedir.
Seyahat Motivasyonları	Coğrafi yakınlık, iklim güzelliği, fiyatların uygunluğu ve hizmet kalitesi
Çıkış Yapan Turistin Tercih Ettiği Dönem	Mayıs-Eylül

Ülkemize gelen Bulgar Ziyaretçi Sayıları:

YIL				% DEĞİŞİM ORANI		
2013	2014	2015	2016	2014/2013	2015/2014	2016/2015
1 582 912	1 693 591	1 821 480	1 690 766	6,99	7,55	-7,18

İstanbul'a gelen Bulgar Ziyaretçi Sayıları:

YIL				% DEĞİŞİM ORANI		
2013	2014	2015	2016	2014/2013	2015/2014	2016/2015
71.071	75.951	80.002	73.785	6,4%	5,1%	-8,4%

SONUÇ:

- *Bulgaristan'dan Ülkemize gelen/gelebilecek turistler yüksek maliyetler sebebiyle genellikle kara yolunu tercih etmektedir. Bu sebepler, charter uçuşlara sağlanan yakıt desteğinin, karayolu ulaşımının rağbet gördüğü Balkan ülkelerindeki turist otobüslerine de uygulanması hareketi arttıracaktır.
- * Bulgaristan, AB üyeliğinin de getirdiğı kolaylıklar ile özellikle "Ryan Air" low-cost hava yolu şirketinin pek çok noktaya (AB'de 24 nokta; Avusturya, Belçika, Hırvatistan, Almanya v.d.) uygun fiyatlı erişim sağlaması ile yüzünü AB destinasyonlarına çevirmektedir.
- * Bulgaristan'dan, Ülkemize gelen turistlerin çoğunluğu, Trakya bölgesinde günlük alışveriş ve ziyaretlerini gerçekleştirme amaçlı olup, otel konaklaması yapılmamaktadır.
- * Şubat ayı itibariyle, Haziran 2017'ye kadar İstanbul (Halkalı İstasyonu) Sofya gece trenleri başlamıştır. Yaz sezonunda ise (Haziran-Eylül) İstanbul - Sofya - Belgrad tren seferleri faaliyette olacaktır.
- * Bulgaristan sağlık hizmetlerinin istenilen çeşitlilik ve beklentide olmaması sebebiyle, sağlık turizmi anlamında talepler artmakta, göz, diş, check-up v.b. sağlık hizmetleri konusunda Türkiye'ye rağbet gözlemlenmektedir.
- * Acıbadem Sağlık Hizmetleri ve Ticaret A.Ş. Nisan 2016'da, Makedonya'daki iştiraki Acıbadem Sistina ile birlikte Bulgaristan'daki Tokuda hastanesini ve hastane iştiraki Tokuda Group'u satın almış, City Clinic tedavi zinciri ile birleşmelerine ilişkin sözleşme imzalamıştır. Satın alma ve birleşme işlemlerinden sonra Acıbadem, yaklaşık 750 yataklı 4 tedavi merkezi ile 4 sağlık merkezini barındıracak Bulgaristan'daki en büyük sağlık yapısına sahip olmaktadır.
- * Fuarda kurulan temaslar neticesinde, 2017 yılında Bulgaristan'dan ülkemize gelecek turist sayısında önemli bir değişiklik kaydedilmeyecektir.

Kaynaklar: T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı, T.C.ekonomi Bakanlığı, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Bulgaristan Devlet İstatistik Enstitüsü, WTTC, IMF

TÜROB © Şubat 2017